

Eduskunnan talousvaliokunta

Vain sähköpostitse: TaV@eduskunta.fi

ASIA: Fellow Finance Oyj:n kirjallinen asiantuntijalausunto talousvaliokunnalle liittyen hallituksen esitykseen (HE 53/2020 vp) eduskunnalle laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

Viite: HE 53/2020 vp

TIIVISTELMÄ:

Esitys tilapäisestä korkokatosta kuulostaa oikeudenmukaiselta ja on tarkoitukseltaan hyvä. Lähempi tarkastelu kuitenkin osoittaa, että se on haitallinen isolle joukolle kuluttajia ja erityisesti sellaiselle kuluttajalle, jota sen olisi tarkoitus suojella, koska hallituksen esitys korkokatosta toteutuessaan estää käytännössä kuluttajien mahdollisuuden yhdistellä lain voimassaollessa aikaisempia kalliita luottojaan (mm. pikavippejä) yhdeksi edullisemmaksi lainaksi. Lisäksi esitetty tilapäinen korkokatto tulee vaikeuttamaan yleisesti ja laajalti kuluttajien luotonsaantia sekä vaikeuttaa kuluttajien taloudellista tilannetta. Ehdotettu kymmenen prosentin korkokatto ei kaikkien asiakkaiden kohdalla vastaa luottoriskiä. Tämän on todennut myös Finanssiala ry tiedotteessaan 16.4.2020.

Fellow Finance haluaa ilmaista myös vakavan huolensa lain valmistelusta pika-aikataulussa. Esitetty laki on kuluttajalle sekava, sillä sen vaikutuspiirissä ei esityksen nykyisessä muodossa ole selkeästi kaikki tarjottavat kuluttajaluotot. Lisäksi laki on suunniteltu astuvaksi voimaan erilaisille luottotyypeille eri ajankohtina (1.5.2020 tai 1.7.2020), mikä osaltaan edelleen lisää lain sekavuutta ja kuluttajien mahdollisuutta tietää, mitkä luotot kuuluvat uuden tilapäisen korkokaton piiriin ja mitkä eivät.

Suoramarkkinoinnin osalta näemme hyödylliseksi, että uusien lainojen aggressiivista markkinointia estetään. Haitalliseksi koemme sen, että vanhojen kalliiden lainojen yhdistelemistä uudeksi edullisemmaksi lainaksi ei enää sallittaisi. Näin ollen toivomme, että lainojen markkinointi lainojen yhdistelytarkoituksessa olisi edelleen mahdollista, koska kalliiden pienten lainojen yhdistäminen yhdeksi edullisemmaksi edistää kuluttajan asemaa ja taloudellista tilannetta.

Mikäli talousvaliokunta katsoo korkokaton COVID-19 -epidemiaan liittyvän poikkeustilan vuoksi välttämättömäksi ja tarpeelliseksi toimenpiteeksi, Fellow Finance Oyj **ehdottaa 15% korkokattoa yleisesti kaikkiin kulutusluotoiksi mielletäviin luottotyyppeihin (vakuudettomat rahaluotot, luottokortit ja hyödykesidonnaiset kulutusluotot) ja voimaantulon aikatauluksi sellaista, että sen vaikutusaika on kaikille luottotyypeille ja siten myös kuluttajille sama**, ja joka jättää riittävästi aikaa palvelutarjoajien järjestelmämuutoksien tekemiselle uuteen väliaikaiseen lainsäädäntöön soveltuvaksi.

Mikäli tavoitteena on parantaa kuluttajien asemaa ja estää ylivelkaantumista Fellow Finance **ehdottaa kuluttajansuojalain muutosten valmistelua säädösvalmistelua koskevia ohjeita noudattaen ja kuulemiskierros järjestäen**, jolla voitaisiin puuttua ennen 1.9.2019 tehtyjen tililuottosopimusten nykyisten korkokattosäännösten ylittäviin luottokorkoihin.

1. Johdanto

Hallituksen esityksen HE 53/2020 v tarkoituksena on helpottaa kuluttajien asemaa ja velkaongelmien vähentämiseksi varmistaa, että luotolle perittävä korko on maltillinen. Hallitus esittää kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevan soveltamisalaan kuuluville luotoille, *paitsi hyödykesidonnaisille luotoille (ml. korttiluotot)* asetettaisiin tilapäinen 10 prosentin korkokatto.

Lisäksi ehdotetaan kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevan soveltamisalan luotoille suoramarkkinoinnin tilapäistä kieltämistä. Tässä tarkoituksena on estää se, että markkinointia kohdistettaisiin päällekkävin keinoin suoraan äkillisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleviin kuluttajiin.

Laki on tarkoitettu olemaan voimassa 1.5.2020 – 31.12.2020. Ennen lain voimaantuloa tehtyihin jatkuvaa luottoa koskeviin sopimuksiin liittyvään luoton käyttöön tilapäistä korkokattoa sovellettaisiin kuitenkin *vasta 1.7.2020*.

2. Viimeisimmät luotonantoon liittyvät lainsäädäntömuutokset ja niiden vaikutukset

Kulutusluottojen korkoja ja kuluja rajoitettiin edellisen kerran lailla 1.9.2019. Ennen syyskuun 2019 lakimuutosta luottojen kulut ja korot oli rajattu todellisen vuosikoron perusteella korkeintaan 50,5% alle 2000 euron lainoissa.

Pikavippiyhtiöt kiersivät tätä todellisen vuosikoron kattoa myöntämällä tililuottoja, joissa nimellinen luottosumma oli yli 2000 euroa, mutta nostosummat olivat tätä pienempiä. Näiden tililuottojen todelliset vuosikorot ylittivät säädetyn 50,5% korkokaton. Syyskuussa 2019 tehdyssä lakiuudistuksessa nämä vanhat tililuottosopimukset jäivät edelleen lain ulkopuolelle ja kuluttajat voivat niitä edelleen käyttää kuten hallituksen esityksessäkin todetaan.

3. Fellow Financen joukkorahoitus- ja vertaislainapalvelu

Fellow Finance Oyj on suomalainen vuonna 2014 toimintansa aloittanut kansainvälisesti toimiva, Pohjoismaiden suurin joukkorahoitus- ja vertaislainapalveluja tarjoava yritys. Yhtiö työllistää yhteensä 48 henkilöä Suomessa. Palvelumme kautta lainaa on hakenut yli 840 000 asiakasta ja palvelussamme on noin 16 000 lainanantajaa. Olemme välittäneet lainoja lainantajien ja lainanottajien välillä yhteensä yli 610 miljoonan eurolla.

Fellow Financen markkinaosuus Suomessa vertaislaina- ja joukkomarkkinasta vuonna 2019 oli noin 60,5%. Yrityksille suuntautuvasta lainamuotoisesta joukkorahoituksesta markkinaosuutemme oli 41% ja vertaislainauksesta yksityishenkilöille 91%.

Fellow Finance Oyj on Finanssivalvonnan valvonnan alainen maksulaitos.

4. Fellow Financen lainanvälitystoiminta

Fellow Financesa suuri osa välittämistämme kulutusluotoista on lainoja, joilla kuluttajat maksavat pois kalliita tililuottojaan. Vuoden 2020 aikana 52% kappalemääräisestä lainamäärästä on lainoja, joilla maksetaan kalliimpia lainoja suoraan toiselle luotonantajalle.

Kuluttaja pääsee näin eroon esimerkiksi kalliista tililuottosopimuksestaan. Näiden myönnettyjen yhdistelylainojen vuotuinen keskikorko on ollut 14,6%.

14,6% vuosikorko on melko lähellä hallituksen esityksessäkin mainittua vakuudettomien luottojen keskikorkoa 13,9%. Korkotaso voi kuulostaa kalliilta vertaamalla esimerkiksi vakuudellisiin luottoihin, mutta se on kuluttajalle huomattavasti pienempi kuin esimerkiksi tililuottosopimuksissa. Lisäksi yhden selkeän yhdistelylainan hoitaminen on kuluttajalle olennaisesti helpommin hallittava kokonaisuus. Yhteen pitkäaikaiseen lainaan on helpompi sopia maksujoustoja yhden lainanantajan kanssa kuin useiden tililuottoja tarjoavan yhtiön kanssa. Voidaan siis todeta, että syyskuun 2019 lainsäädäntö on toiminut hyvin niiden kuluttajien osalta, jotka ovat sen jälkeen pystyneet järjestelemään lainojaan halvemmiksi.

5. Ehdotetun lainsäädännön vaikutukset Fellow Financen lainanottajille

Uudella esitetyllä 10% korkokatolla suuri osa lainojen yhdistelystä loppuu, sillä palvelussamme lainanhakijoistamme vain puolet saavat lainahakemustietojensa perusteella lainanantajilta riskiperusteisesti korkotarjouksia, jotka alittavat nimelliskoron 10%. Näin ollen arviolta puolelle lainapalvelun asiakkaista ei tulla myöntämään lainaa kalliimpien luottojen pois maksamiseksi ja he jäävät kalliimpien luottosopimuksiensa piiriin. Koska palvelumme maksukykyisimmille asiakkaille lainanantajat lainaavat 8% nimelliskorolla ja vertaislainojen hinnoittelu on kilpailukykyinen pankkien vakuudettomien lainojen kanssa, voimme vahvoin perustein todeta, että vastaava ilmiö vakuudettoman luotonannon loppumisesta koskee myös muiden rahoituslaitosten ja pankkien maksukykyisiä palkansaaja-asiakkaita. Siksi tämä lakiesitys todellisuudessa heikentää kuluttajien asemaa ja luotonsaantia jatkossa.

Nyt esitetyllä 10% korkokatolla vakuudettomia luottoja ei voida myöntää näissä taloudellisissa olosuhteissa kuin aivan hyvätuuloisimmille ja parhaassa taloudellisessa asemassa oleville kuluttajille huomioiden lainanantamiseen liittyvä rahoituskulu ja vakuudettomaan luotonantoon liittyvä riski.

6. Ehdotetun lainsäädännön puutteellinen vaikutusarviointi ja kyseenalainen aikataulu

Haluamme lisäksi tuoda esiin hallituksen esityksen aikataulu sekä sen luottotyyppejä eriarvoistavan vaikutuksen. Ulostulossaan 3.4.2020 oikeusministeri Henriksson ilmoitti säädettävän tilapäisen korkokaton 'pikavipeille'. Tilapäisen lain oli tarkoitus rajata kaikkien luottojen maksimikorkoa. Sittemmin Hallituksen esityksessä on 10% korkokaton piiristä poistettu sekä luottokortit, että autolainat. Näin ollen kuluttajat, joiden luottokorteissa on yli 10% korko, eivät hyödy uudesta laista mitään. Sen sijaan, mahdollisuus että he voisivat maksaa näitäkin kalliita luottokorttivelkojaan pois, poistuu markkinoilta.

Lisäksi lain voimaantulon aikataulu on sekava. Toisaalta laki halutaan voimaan 1.5.2020 alkaen, mutta tästä on annettu poikkeuslupa nimenomaan kaikista kalliimmille luottosopimuksille, joiden osalta laki astuu voimaan 1.7.2020 ja on täten voimassa kuuden kuukauden ajan.

Yhtä kaikki, nyt ollaan säätämässä lakia, joka luoton tyyppin mukaan joko rajaa tai ei rajaa luoton maksiminimelliskorkoa 10% ja joko alkaa 1.5.2020 tai 1.7.2020. Esitys on näin ollen kuluttajalle erittäin sekava, poistaa monelta mahdollisuuden edullisempaan luottoon.

Puutteellisen vaikutusarvioinnin lisäksi lain aikataulu on lähes mahdoton toteutettavaksi. Hallituksen esitys asiasta saatiin 23.4. ja asian ensimmäinen valiokuntakäsittely on keskiviikkona 29.4. Muutokset pitäisi olla voimassa vappupäivänä 1.5.

Maksukykyisimmille lainanhakijoille lainanantajia voi riittää, mutta suurelle kuluttajajoukolle ei. Ymmärrämme hyvin hallituksen tahtotilan suojella kuluttajia talouttaan koskevia päätöksiä tehdessä häiritsevältä ja houkuttelevalta markkinoinnilta tässä vaikeassa tilanteessa. Tämän osalta lakiehdotus on hyvä, mutta osaltamme tietysti rajoittaa mahdollisuutta viestiä lainanhakijoiden mahdollisuudesta yhdistellä kalliimpia lainoja edullisimmiksi.

Toivomme, että uutta korkokatto-lainsäädäntöä valmisteltaessa huomioitaisiin yllä esittämämme huoli lakimuutosehdotuksen todellisista vaikutuksista ja korkokatto rajattaisiin alimmillaan 15 prosenttiin ja yhtäläisesti kaikille luottomuodoille. Näin emme aseta kansalaisia eriarvoiseen asemaan luotonsaannissa.

Helsingissä 28. päivänä huhtikuuta 2020

Fellow Finance Oyj

Jouni Hintikka

toimitusjohtaja